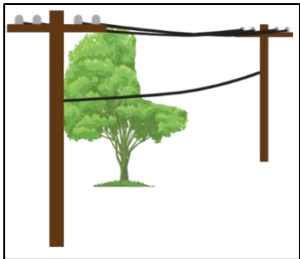
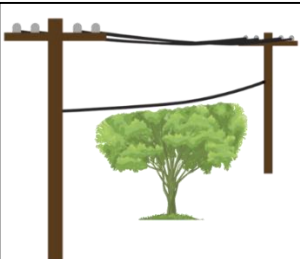
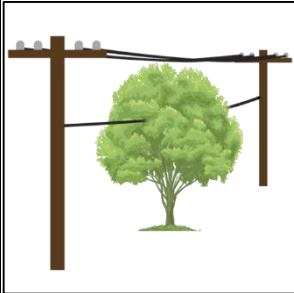

Биология

PISAга багытталган тест

6 – класс

<p>Оң тараптагы текстти окуп чыккыла, сүрөткө көңүл бөлгүлө жана суроонун туура жообун тандагыла.</p> <p>1-суроо: Сенин оюңча (А жана Б) берилген тапшырмага ылайык дарактардын кайсынысы туура кыркылган?</p> <div data-bbox="276 640 576 898"> <p>A) </p> </div> <div data-bbox="276 943 576 1200"> <p>B) </p> </div>	<p>Шаардагы жашылдандыруунун коопсуздугу</p> <p>Бак-дарактар бизди курчап турган чөйрөдөгү табигый сулуулукту берүүчүлөр. Бирок, алар электрэнергиясын өчүрүүнүн, жол кырсыктарынын ж.б. кокустуктардын бирден-бир себептери болушат. Дарактар электр зымдарына кулап же анын жанында өсүп дагы зыян кылышат. Демек, мындай жаралган кокустуктардан алдын алуу үчүн калктуу жердеги дарактар жыл боюу кыркылып, тегизделип турат.</p> <p>Сүрөттө электр чубалгысынын так ортосуна бийик дарак өсүп калгандыгын көрүп турабыз. Муну көргөн токойчу кырсыктын алдын алуу үчүн бак кыркуучу топко, симметриялуулук законуна ылайык дарактын андан аркы өсүшүнө мүмкүн болушунча зыян келтирбегидей кылып кыркууну сунуштады.</p> <div data-bbox="783 846 1078 1137"> </div>						
<p>Тапшырманын мүнөздөмөлөрү</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мазмундук чөйрөсү : тирүү системалар • Баалоонун компетенттүүлүгү: кубулуштарды илимий жактан түшүндүрүү • Контексти: жекече • Деңгээли: төмөнкү (репродуктивдүү) • Тапшырманын форматы: бир туура жооптуу • Баалоо объекти: кубулуштарды түшүндүрүү үчүн туура келген табигый-илимий билимдерди колдонуу • Максималдуу упай: 1 • Текшерүү ыкмасы: программа аркылуу 	<p>Баалоо системалары</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Упай</th> <th>Критерийлердин мазмуну</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>Туура жооп:2 (Б)</td> </tr> <tr> <td>0</td> <td>Башка жооптор же жооп жок</td> </tr> </tbody> </table>	Упай	Критерийлердин мазмуну	1	Туура жооп:2 (Б)	0	Башка жооптор же жооп жок
Упай	Критерийлердин мазмуну						
1	Туура жооп:2 (Б)						
0	Башка жооптор же жооп жок						

<p align="center">Шаардагы жашылдандыруунун коопсуздугу</p> <p><i>1-суроодо берген жоопторуңарды тастыктагыла.</i></p> <p>2-суроо: Эмне себептен бул жооп туура деп ойлойсуң? Себебин түшүндүр:</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>		
<p>Тапшырманын мүнөздөмөлөрү</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мазмундук чөйрөсү : тирүү системалар • Баалоонун компетенттүүлүгү: табигый-илим изилдөө ыкмаларын пайдалануу • Контексти: жекече • Деңгээли: орто (продуктивдүү) • Тапшырманын форматы: ачык (кенен жооптуу) • Баалоо объекти: маалыматтарды талдоо, интерпретациялоо жана ага ылайык жыйынтык чыгаруу • Максималдуу упай: 2 • Текшерүү ыкмасы: программа аркылуу 	Баалоо системалары	
	Упай	Критерийлердин мазмуну
	2	Туура жооп: Себеби өсүмдүктөрдү бутап, кыркууда эң негизгиси симметриялуулук болсо, анын тең салмактуулугу туруктуу сакталат.
	1	А варианттагы бак кулап калат же Б варианттагы бак жыгылбайт-деген жооп берип, бирок себеби же симметриялуулук, тең салмактуулук тууралуу айтылбаса
0	Башка жооптор же жооп жок	

Оң тараптагы текстти окуп, үйдүн план схемасын карап талдагыла жана суроого жооп бергиле. Таблицадагы сол жакта берилген ар бир элементке оң жактагы элементтердин ичинен дал келгенин табыңыз. Бир тамганын тушуна бир сан жазылат.

3-суроо: Үйдүн планын карап чыгып, коопсуздукту эске алып, кайсы өсүмдүктү кайсы катар сандагы жерге отургузууга болот?

	Өсүмдүктүн ордун көрсөткөн катар сандар		Өсүмдүктүн тиричилик формасы
А	I	1	Бийиктиги 5м жогору болгон бийик дарактар
Б	II	2	3м чейинки дарактар
В	III	3	Бадалдар

Жоопторду таблицага жазгыла:

Жооп:

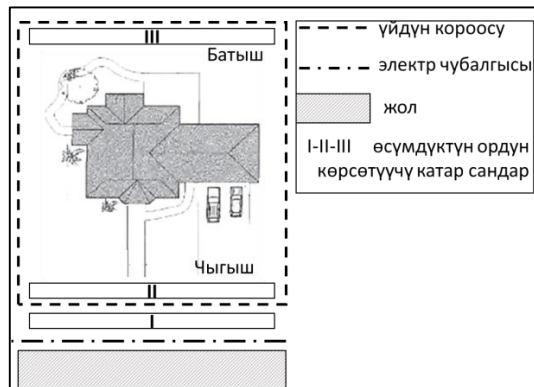
А	3
Б	2
В	1

Тапшырманын мүнөздөмөлөрү

- Мазмундук чөйрөсү : тирүү системалар
- Баалоонун компетенттүүлүгү: жыйынтык чыгаруу үчүн маалыматтарды интерпретациялоо
- Контексти: жекече
- Деңгээли: жогорку (креативдүү)
- Тапшырманын форматы: дал келтирүү
- Баалоо объекти: маалыматтарды талдоо, интерпретациялоо жана ага ылайык жыйынтык чыгаруу
- Максималдуу упай: 2
- Текшерүү ыкмасы: программа аркылуу

Шаардагы жашылдандыруунун коопсуздугу

Эгерде биз жаңы үй салып, корообузга бак-дарактарды отургузууну пландаштырып жатсак, анда электр чубалгылары өтө турган жерлерди жана анын айланасын сөзсүз эске алышыбыз керек.

Баалоо системалары

Упай	Критерийдин мазмуну
2	Туура жооп: А-3, Б-2, В-1
1	Эки же бир туура жооп берилсе
0	Башка жооптор же жооп жок

<p><i>Оң тараптагы текстти окуп чыккыла жана суроого жооп жазгыла.</i></p> <p>4-суроо: Көчөлөрдү жашылдандыруу адам баласы үчүн эстетикалык кооздуктан сырткары дагы кандай кызматтарды (ролду) аткарышы мүмкүн? Өз жоопторуңарды жазгыла:</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>Шаардагы жашылдандыруунун коопсуздугу</p> <p>Шаардын ичинде өсүмдүктөрдү отургузуу биринчи кезекте жасалгалоо, жашоочуларга эстетикалык кооздук тартуулоо максатында өстүрүлөт.</p>	
<p>Тапшырманын мүнөздөмөлөрү</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мазмундук чөйрөсү : тирүү системалар • Баалоонун компетенттүүлүгү: табигый-илим изилдөө ыкмаларын пайдалануу • Контексти: глобалдык • Деңгээли: орто (продуктивдүү) • Тапшырманын форматы: ачык (кенен жооптуу) • Баалоо объекти: кубулуштарды түшүндүрүү үчүн туура келген табигый-илимий билимдерди колдонуу • Максималдуу упай: 2 • Текшерүү ыкмасы: эксперт аркылуу 	<p>Баалоо системалары</p>	
	<p>Упай</p>	<p>Критерийдин мазмуну</p>
	<p>2</p>	<p>Туура жооптор: кычкылтектин булагы; коргоо (күндөн көлөкө кылат, ызы чуудан, кургап кетүүдөн сактайт, ж.б.); гигиеналык ролу (чаңдан, зыяндуу заттардан тазалайт); психологиялык жактан адам көңүлүн жайлатат (эс алдырат) ж.б.у.с. 3-4 ролу жазылса</p>
	<p>1</p>	<p>Эгерде жашылдандыруунун 2 гана ролу жазылса</p>
<p>0</p>	<p>Башка жооптор же жооп жок</p>	

Оң тараптагы текстти окуп чыккыла жана суроого жооп бергиле. Таблицадагы сол жакта берилген ар бир элементке оң жактагы элементтердин ичинен дал келгенин табыңыз. Бир тамганын тушуна эки сан жазылат.

5-суроо: Эгерде өсүмдүктөрдүн жасалма жана табигый биргелештиктерин салыштырсак, анда аларда кандай айырмачылыктар бар?

Биргелештиктин түрүнө туура келген мүнөздүү өзгөчөлүктөрүн дал келтиргиле.

Жоопторду таблицага жазгыла:

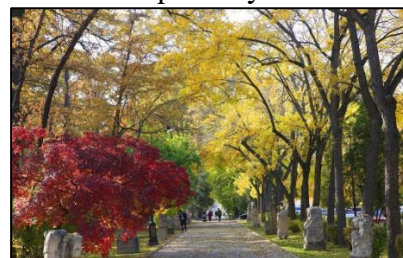
	Биргелештиктин түрлөрү		Мүнөздүү өзгөчөлүктөрү
А	Жасалма биргелештик	1	Түрдүк курамы көп
Б	Табигый биргелештик	2	Конкуренцияга туруктуулугу төмөн
		3	Заттардын айланышы туюк (ачык эмес)
		4	Кабаттуулук сакталбайт

Жооп:

А	2	4
Б	1	3

Шаардагы жашылдандыруунун коопсуздугу

Шаарларда парктар, бакчалар, скверлер ж.б. адам баласынын колунан жасалып өстүрүлөт. Булар маданий өсүмдүктөрдүн (жасалма) биргелештиктери болуп саналат.

Тапшырманын мүнөздөмөлөрү

- Мазмундук чөйрөсү : тирүү системалар
- Баалоонун компетенттүүлүгү: табигый-илим изилдөө ыкмаларын пайдалануу
- Контексти: жергиликтүү
- Деңгээли: орто (продуктивдүү)
- Тапшырманын форматы: дал келтирүү
- Баалоо объекти: маалыматтарды талдоо жана ага ылайык жыйынтык чыгаруу
- Максималдуу упай: 2
- Текшерүү ыкмасы: программа аркылуу

Баалоо системалары

Упай	Критерийлердин мазмуну
2	Туура жооп: А: 2,4 Б: 1,3
1	Эки же үч туура жооп тандалса
0	Башка жооптор же жооп жок

<p><i>Оң тараптагы текстти окуп чыккыла жана суроого жооп жазгыла.</i></p> <p>6-суроо: Парктардагы мындай илдетке чалдыккан дарактардан жана андагы трутовиктен кантип кутулууга болот?</p> <p><i>Жообуңарды жазгыла:</i></p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>Шаардагы жашылдандыруунун коопсуздугу</p> <p>Шаардагы парктын ичин бойлой басып жүрүп, дарактардын сөңгөгүнөн аттын туягынын формасына окшош трутовик козу карынын көрүүгө болот. Алар жараланган дарактын сөңгөгүн бузуп, көңдөйлөп чырмап өсөт, акырындап аны морт кылып, соолутуп салат. Мындай дарактар шамалда оңой эле кулап калышат.</p> 	
<p>Тапшырманын мүнөздөмөлөрү</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мазмундук чөйрөсү : тирүү системалар • Баалоонун компетенттүүлүгү: табигый-илим изилдөө ыкмаларын пайдалануу • Контексти: жергиликтүү • Деңгээли: орто (продуктивдүү) • Тапшырманын форматы: ачык (кенен жооптуу) • Баалоо объекти: кубулуштарды түшүндүрүү үчүн туура келген табигый-илимий билимдерди колдонуу • Максималдуу упай: 2 • Текшерүү ыкмасы: эксперт аркылуу 	<p>Баалоо системалары</p>	
	<p>Упай</p>	<p>Критерийлердин мазмуну</p>
	<p>2</p>	<p>Туура жооп: 1) Митенин таралышын жана коопсуздукту алдын алуу үчүн трутовик менен илдетке чалдыккан даракты кыйып, тамыры менен жок кылуу (өрттөө) керек.</p>
	<p>1</p>	<p>Тек гана кыюу керек же жок кылуу керек деп жазылып, бирок себеби берилбесе</p>
<p>0</p>	<p>Башка жооптор же жооп жок</p>	